

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/29/2019
Identifikačné číslo spisu: 6217010178
Dátum vydania rozhodnutia: 24.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6217010178.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. v trestnej veci obvinenej K. S., pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, na verejnom zasadnutí konanom 24. júla 2019 v Bratislave, o dovolaní obvinenej K.S. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/127/2018 z 26. septembra 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie obvinenej K. V. z a m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš, sp. zn. 3T/82/2017 zo 7. mája 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/127/2018 z 26. septembra 2018, bola obvinená K.S. uznaná za vinnú zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona pre skutok, že

- dňa 18. januára 2017 v čase o 16.35 hod. viedla osobné motorové vozidlo továrenskej značky P. O. 4, EČV: E., po ceste I/75 v smere jazdy Kosihovce - Opava, kde 2 km 144,70 nesprávne predchádzala pred ňou idúce vľavo odbočujúce motorové vozidlo továrenskej značky E. M. Q., EČV: E., ktoré viedol vodič S. E., nar. XX. D. XXXX, a to tak, že po tom, ako vodič E. dal včas znamenie o zmene smeru jazdy vľavo, zaradil sa bližšie k stredovej čiare a spomalil, nevenovala dostatočnú pozornosť vedeniu motorového vozidla a pri predchádzaní svojím motorovým vozidlom čelne narazila do ľavej bočnej časti motorového vozidla E. M. Q. v oblasti dverí vodiča, ktorého vodič už začal odbočovať vľavo cez protismerný jazdný pruh, čím vodičovi motorového vozidla E. M. Q., S. E., spôsobila trieštivú zlomeninu panvy - bedrovej jamy vľavo s posunom, hematóm mäkkotkanivových štruktúr, intramuskulárne, obturatorných svalov vľavo, v oblasti ľavého stehna bedra -krvné podliatiny vo veľkom bedrovom svale, ako aj v ľavom stehne, pohmoždenie ľavého stehna s krvnou podliatinou, ktoré zranenia si vyžiadali liečenie v trvaní nad 42 dní, počas ktorého bol závažne ovplyvnený obvyklý spôsob života poškodeného, pričom dopravnú nehodu spôsobila porušením ustanovení § 4 ods. 1 písm. c) a § 15 ods. 5 písm. d) v spojení s § 137 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zo spáchania tohto prečinu bol obvinenej uložený peňažný trest vo výške 1.000 € (tisíc euro) a ustanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) mesiace. Zároveň súd prvého stupňa obvinenej uložil trest zákazu činnosti riadiť všetky motorové vozidlá na dobu 1 (jeden) rok a uložil jej povinnosť nahradiť poškodenej strane - Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s., pobočka Banská Bystrica, škodu vo výške 1.256,03 € a poškodenému S. E.kodu vo výške 3.708,60 €.

Proti označenému uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici podala obvinená, prostredníctvom obhajcu, dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku. V dovolaní argumentovala v podstate nasledovne: „Tvrdím, že znalecký posudok bol vypracovaný nezákonným a protiprávnym postupom znalca najmä ak prihliadol na moju tzv. svedeckú výpoveď, ku ktorej ma naviedli samotní policajti bezprostredne po dopravnej nehode a ktorá je zreteľne citovaná v samotnom znaleckom posudku znalca Ing. Kožiaka a už na strane 6 opisuje verziu dopravnej nehody tak, že som narazila prednou časťou vozidla do ľavej bočnej časti predou mnou idúceho vozidla, ktoré odbočovalo vľavo mimo cestu so znamením o zmene smeru jazdy. Na strane 10 znalec pod bodom 2.1.5.1. cituje moju údajnú výpoveď svedka z 24.1.2017 teda krátko po začatí trestného stíhania vo veci, ktoré sa uskutočnilo 19.1.2017, pričom voči mne bolo vznesené obvinenie až 29.4.2017. Tento dôkaz z hľadiska systému kontradiktórnosti nemá oporu v zákone. Poukazujem na to, že podľa § 2 ods. 9 Trestného poriadku každý proti komu sa vedie trestné konanie má právo na obhajobu. V čase tejto výpovede sa proti mne nevedlo trestné konanie. Podľa § 2 ods. 7 Trestného poriadku každý má právo, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom. Podľa § 2 ods.14 Trestného poriadku strany sú si v konaní pred súdom rovné. Z obsahu zápisnice o hlavnom pojednávaní, ako aj z obsahu odôvodnenia rozsudku súdu I. stupňa táto okolnosť dodržaná nebola, pretože snahou súdu bolo vyvrátiť moju obhajobu, moju obranu a bola tu jednoznačná snaha napomôcť obžalobe, aj keď táto narábala so znaleckým posudkom, ktorý je pre tento proces neprijateľný, keďže hlavná argumentácia vyplýva z výsluchov, ktoré boli vykonané pred vznesením obvinenia a na strane 14 jednoznačne znalec priznal, že pri analýze nehodového deja bolo vychádzané zo spisového materiálu, t. j. z podkladov, ktoré mu boli predložené OR PZ OKP Veľký Krtíš. Jednoznačne tvrdím, že k udalosti došlo tak ako som to uviedla v priebehu trestného stíhania. V pôvodnej verzii znalecká alternatíva príčiny dopravnej nehody vyznela v môj prospech, pričom samotný poškodený pred podaním znaleckého posudku priznal, že keď chcel odbočiť doľava, tak sa pozrel do spätných zrkadiel, kde v ľavom spätnom zrkadle uvidel svetlá vo vzdialenosti asi 300 m za ním. Preto radšej dal skôr znamenie o zmene smeru doľava, spomalil, zaradil sa k stredu vozovky a pomaly odbočoval doľava. Tým vlastne vylúčil možnú alternatívu predchádzania tzv. „miškou“. Preto by mala platiť I. varianta, ktorú znalec uzavrel, že keď vodič vozidla Škoda Octavia začal vykonávať úkon odbočovania doľava už bol v prechádzaní s vozidlom Toyota, a ak by sa bol pozrel do ľavého spätného zrkadla, bol by musel vidieť, že ho predchádza vozidlo Toyota - a teda z hľadiska pravidiel cestnej premávky už nemohol odbočovať. Uviedol to znalec aj na strane 46, kde vyhodnotil techniku jazdy vodiča Škoda Octavia ako nesprávnu, lebo začal odbočovať keď už bol predchádzaný. Nie je zrejme, na základe akých okolností ustálil znalec aj pri prvom variante, že som začala predchádzať a už v tom čase Škoda Octavia malo zapnuté ukazovateľ a jazdilo pri stredovej čiare. Znalec si v podstate v ďalšej časti znaleckého posudku - str. 48 odporuje. Podľa § 119 Trestného poriadku v trestnom konaní sa dokazuje najmä či sa stal skutok, kto ho spáchal. Podľa ods. 2 cit. ustanovenia za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona, alebo podľa osobitného zákona. Zákon vymenúva príkladmo formy dôkazu a výslovne uvádza, že dôkaz získaný nezákonným donútením, alebo hrozbou donútenia nie je možné použiť. Súdna prax jednoznačne ustálila, že obžalovaný v jednom procese nemôže vystupovať v postavení obvineného a svedka. Ak znalecký posudok bol založený na nezákonne získanom dôkaze vo forme mojej výpovede pred vznesením obvinenia, tento nedostatok nie je možné odstrániť a prichádza do úvahy jedine a výlučne získanie nového znaleckého posudku. S odkazom na ustanovenie 382a Trestného poriadku domáham sa, aby dovolací súd rozhodol o mojom dovolaní na neverejnom zasadnutí z dôvodu, že dôvody, ktoré uvádzam sú zjavne preukázané a je zrejme, že vytýkaný nedostatok povedie k postupu podľa § 386 - porušenie zákona v neprospech obžalovaného a vrátenia veci súdu 1. stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol so zameraním na zákonom zadovážený dôkaz vo forme znaleckého posudku,

pretože svedecké výpovede účastníkov nehody, vrátane mňa, sú ovplyvnené aj samotným stresom z dopravnej nehody a vyplynuli vlastne len z neúplného poznania udalosti ako sa táto odohrala.“

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor i poškodený.

Prokurátor v dovolaní uviedol: „Odsúdená K.S. v dovolaní, ktoré podala prostredníctvom obhajcu JUDr. Vladimíra Zvaru, v podstate nekonkretizovala, akým spôsobom bolo zásadne porušené jej právo na obhajobu zodpovedajúce dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý možno chápať ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého práva na obhajobu. K dôvodovom dovolania uvádzaným odsúdenou, ktorá namieta, že odvolací súd sa z hľadiska skutkového stotožnil so závermi prvostupňového súdu a trvá na tom, že k udalosti došlo tak, ako uviedla v priebehu trestného stíhania, a že by mala platiť I. varianta, ktorú znalec uzavrel, že keď vodič vozidla Škoda Octavia začal vykonávať úkon odbočovania doľava, už bol prechádzaný vozidlom Toyota, a ak by sa bol pozrel do ľavého spätného zrkadla, bol by musel vidieť, že ho predchádza vozidlo Toyota uvádzam, že dovolací súd nie je súdom skutkovým. Podľa obsahu podaného dovolania z pohľadu vytýkaných nedostatkov, nemožno potom vysloviť ani splnenie dôvodu dovolania uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Akcentujem, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je určené na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa. Takisto odsúdená v dovolaní poukazuje na to, že dôkazy neboli vykonané zákonným spôsobom, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Pokiaľ poukazuje na skutočnosť, že súdy oboch stupňov akceptovali ako dôkazný prostriedok znalecký posudok znalca Ing. Kožiaka, ktorý pri spracovaní znaleckého posudku vychádzal aj z výpovede odsúdenej v procesnom postavení svedka, ktorá bola zásadne odlišná od výpovede, ktorú učinila ako obvinená, poukazujem na skutočnosť, že tak znalec, ako aj súd prvého stupňa a odvolací súd hodnotili tú skutočnosť, kto zaviniel dopravnú nehodu v celom komplexe dôkazov, teda aj v nadväznosti na zápisnicu o obhliadke miesta dopravnej nehody, pripojenú fotodokumentáciu, záznam o dopravnej nehode, výpoveď poškodeného E. a svedka V. Uvedený svedok síce nebol priamym svedkom dopravnej nehody, avšak o jej príčinách sa dozvedel sprostredkovane, bezprostredne po dopravnej nehode, tak od poškodeného, ktorý mu uviedol ako príčinu dopravnej nehody náraz obžalovanej do jeho vozidla po tom, čo zapol ukazovateľ zmenu smeru jazdy vľavo, ako aj od odsúdenej, keď svedok vypovedal, že táto sa poškodenému po dopravnej nehode viacnásobne ospravedlňovala, pričom uvádzala, že si myslela, že jej dával smerovku pokyn na obehnutie. Na základe takto vykonaných dôkazov, aj s poukazom na výpoveď znalca na hlavnom pojednávaní, súd potom správne ustálil skutkový stav tak, že došlo zo strany odsúdenej k porušeniu ustanovení § 4 ods. 1 písm. c) a § 15 ods. 5 písm. d) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, porušenie ktorých ustanovení osobitného predpisu bolo príčinou dopravnej nehody, pri ktorej došlo k následkom na zdraví poškodeného v zmysle ťažkej ujmy a zistený skutkový stav prvostupňový súd správne podradil pod právnu kvalifikáciu prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h) Trestného zákona. Mám za to, že v danej veci bolo zachované právo odsúdenej na obhajobu, vydané rozhodnutie sa neopiera o dôkazy, ktoré by súd vykonal nezákonným spôsobom a rozhodnutie nebolo založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, resp. ani nevychádzalo z nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia. Vychádzajúc z hore uvedeného preto navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie odsúdenej K.S. odmietol, nakoľko nie sú splnené podmienky dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku.“

Poškodený sa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vyjadril, že: „Máme za to, že vykonávanie dokazovania prebehlo v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, že dôkazy boli vyhodnocované jednotlivo a následne v súvislostiach a súd prvého stupňa urobil počas hlavných pojednávaní všetko preto, aby boli odstránené rozpory a nejasnosti, ktoré boli vo výpovedi odsúdenej. Bolo jednoznačne a nepochybne preukázané, že existuje priama príčinná súvislosť medzi nedodržiavaním pravidiel cestnej premávky, nevenovaním sa riadeniu motorového vozidla s plnou sústredenosťou, nesprávnym spôsobom obiehania na strane odsúdenej a škodou, ktorá vznikla na zdraví poškodenému.

Odsúdená opakovane svoje výpovede menila a to už po začatí trestného stíhania, menila vzdialenosti, kedy si mala všimnúť auto poškodeného. Na otázky kladené súdom odpovedala neisto, jej právny zástupca sa ju snažil „usmerňovať“ kladením sugestívnych otázok, čo sme ako zástupcovia poškodeného na pojednávaní namietali. Máme za to, že dovolanie ktoré podala odsúdená je iba účelové, v snahe vyhnúť sa zodpovednosti za to, aké rozsiahle poškodenia zdravia s trvalými následkami, porušením dopravných predpisov, spôsobila poškodenému. Máme za to, že postup OČTK v prípravnom konaní, prvostupňového súdu a ako aj krajského súdu, bol v súlade so zákonom a preto navrhujeme, aby dovolanie odsúdenej bolo zamietnuté ako nedôvodné.“

Na vyjadrenie prokurátora k dovolaniu obvinená reagovala v podstate nasledovne. Právo na obhajobu (§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku) bolo porušené tým, že bol zamietnutý návrh obhajoby na doplnenie dokazovania týkajúci sa doplnenia znaleckého posudku „o jej verziu priebehu dopravnej nehody.“ Ďalej vyslovila, že znalecký posudok je zmätočný a spochybnila výpoveď poškodeného E., ktorú treba brať „s rezervou“. K vyjadreniu poškodeného dovolateľka uviedla: „Z obsahu dovolania nevyplýva, že by som čo do vecnej správnosti namietala výrok o náhrade škody z toho dôvodu, že je naviazaný na výrok o vine, pričom obsahom dovolacích dôvodov sú práve procesné pochybenia pri ustáľovaní viny ako aj výhrady voči postupu znalca, ktorý vychádzal z dôkazov, ktoré by nemali mať charakter dôkazov z trestného konania. Vyjadrenie poškodenej strany preto považujeme za také, ktoré je nad rámec dovolacieho konania.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinená pred podaním dovolania využila svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvinenej K.S. nie je dôvodné, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c, písm. g, písm. i) Trestného poriadku.

Z ustanovenia § 374 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva, že „v dovolaní sa musí uviesť dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku“.

Označenie dovolacích dôvodov v dovolaní je nevyhnutnou formálnou podmienkou na podanie dovolania a musí byť súčasťou dovolania, ktorá okolnosť ale bez materiálneho obsahu - relevantnej, presvedčivej a vecnej argumentácie, dokumentujúcej naplnenie označeného dovolacieho dôvodu, nemôže postačovať na

pozitívne, dovolateľom očakávané rozhodnutie dovolacieho súdu.

Z obsahu dovolania podaného obvinenou K.S. vyplýva, že menovaná v dovolaní neposkytla žiadnu vecnú argumentáciu, ktorá by odôvodňovala naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a teda tento dovolací dôvod bol len formálne označený bez toho, aby dovolateľka vysvetlila, prečo ho považuje za naplnený. Najvyšší súd tak nemal možnosť reagovať na dovolacie argumenty obvinenej, týkajúce sa len formálne označeného dovolacieho dôvodu a aj preto nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Obvinená až v reakcii na vyjadrenie prokurátora špecifikovala v čom vidí porušenie práva na obhajobu a tak naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku - zamietnutie návrhu na doplnenie dokazovania.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom miere je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada práva na obhajobu obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Takáto situácia v predmetnej veci nenastala.

V predmetnej veci okresný súd zamietol návrh obhajoby na doplnenie dokazovania (č. l. 233).

Najvyšší súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov, a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Tiež si treba uvedomiť, že súd nie je povinný vyhovieť návrhom strán na doplnenie dokazovania, lebo v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku a § 2 ods. 11 Trestného poriadku má v rámci rozsahu vlastnej úvahy možnosť zvoliť vhodné dôkazné prostriedky na spravodlivé rozhodnutie.

Za porušenie práva na obhajobu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 a 11 Trestného poriadku, ako aj vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Súd sám rozhoduje o vykonaní dôkazov, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu veci bez dôvodných pochybností tak, aby bolo možné vo veci rozhodnúť. Preto nevyhovenie návrhom strany konania na doplnenie dokazovania nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

+ + +

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, tu už obvinená vecne, avšak nie opodstatnene uviedla, že znalecký posudok je nezákonným dôkazom a preto nebolo možné pri rozhodovaní o vine na neho prihliadať.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2.2.2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26.1.2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14.2.2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15.12.2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania dovolací súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov, okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.) aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravidla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno

dovolania aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu, alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva:

- k dopravnej nehode došlo 18. januára 2017 a 19. januára 2017 vyšetrovateľ uznesením, sp. zn. ČVS: ORP-17/VYS-VK-2017, začal trestné stíhanie „vo veci“ postupom podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona (č. l. 1),
- dňa 24. januára 2017 bola K.S. vypočutá ako svedkyňa k priebehu jazdy so svojím vozidlom a k okolnostiam dopravnej nehody (č. l. 50-52),
- dňa 23. marca 2017 vyšetrovateľ uznesením, sp. zn. ČVS: ORP-17/VYS-VK-2017, pribral do konania znalca z Odboru doprava cestná, odvetvie nehody v cestnej doprave (č. l. 69),
- dňa 26. marca 2017 bol vypočutý ako svedok - poškodený S. E.,
- dňa 27. apríla 2017 znalec z Odboru doprava cestná, odvetvie nehody v cestnej doprave, doručil vyšetrovateľovi znalecký posudok (č. l. 70-135),
- dňa 29. apríla 2017 vyšetrovateľ uznesením, sp. zn. ČVS: ORP-17/VYS-VK-2017, vzniesol obvinenie K.S. za spáchanie prečinu ublíženie na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona (č. l. 3-5),
- dňa 28. júna 2017 bola obvinená K.S. vypočutá ako obvinená (č. l. 18-21).

V súvislosti s dovolacou argumentáciou obvinenej, bolo potrebné v predmetnej veci vyriešiť a odpovedať na nasledovné otázky:

Mohol znalec pri príprave a vypracovaní znaleckého posudku vychádzať z dovedy v spise zabezpečených dôkazov - najmä svedeckej výpovede K.S. z 24. januára 2017?

Ak znalec podá znalecký posudok, zohľadniac aj svedeckú výpoveď, ktorú v ďalšom konaní nebude možné použiť ako dôkazný prostriedok na preukazovanie viny, robí táto okolnosť zo znaleckého posudku dôkazný prostriedok v ďalšom konaní nepoužiteľný?

Najvyšší súd odpovedá:

V prípadoch dopravných nehôd takéhoto typu, je takmer vždy v úvode vyšetrovania sporné, kto dopravnú nehodu zaviniel (najmä ak podstatným je zistenie, či vodič odbočujúceho vozidla dal včas znamenie o zmene smere jazdy, resp. nie). V predmetnej veci vyšetrovateľ nebol oprávnený, po zadokumentovaní dopravnej nehody, hneď vzniesť obvinenie K.S., pretože na takýto postup nemal dostatočne odôvodnený podklad (vôbec nebolo zrejmé, kto dopravnú nehodu zaviniel).

Podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku - „Ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, policajt bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré ihneď oznámi obvinenému a doručí najneskôr do 48 hodín prokurátorovi a ak je obvineným súdny exekútor, notár, znalec, tlmočník alebo prekladateľ, aj ministromi spravodlivosti, a ak je obvineným advokát, aj Slovenskej advokátskej komore; o tomto úkone upovedomí bez meškania oznamovateľa a poškodeného. Ak bolo uznesenie o vznesení obvinenia oznámené jeho vyhlásením, je policajt povinný vydať obvinenému rovnopis tohto uznesenia bez meškania“.

Najvyšší súd považuje za potrebné vo všeobecnosti poznamenať, že pri takýchto dopravných nehodách môže dôjsť k zraneniu aj obidvoch účastníkov dopravnej nehody. Za takejto situácie, pri začatí trestného stíhania, je takmer nemožné ihneď vyriešiť otázku zavinenia bez odborných znaleckých záverov, pričom zároveň nemožno opomenúť, že trestné stíhanie musí byť začaté vo veci, nakoľko obhliadka miesta činu je neodkladným úkonom a preto postup v zmysle § 199 Trestného poriadku je nevyhnutný.

Práve pre takéto prípady slúži procesný prostriedok - začatie trestného stíhania „vo veci“. V okamihu,

keď vyšetrovateľovi nie je zrejmé kto dopravnú nehodu zaviniť, je logické a zároveň súladné so zákonom, vypočúť účastníkov dopravnej nehody ako svedkov a ak by boli obidvaja zranení, tak zároveň obidvoch aj ako poškodených.

Výsluch K.S. vykonaný 24. januára 2017 (6 dní po nehode) ako svedkyne, bol vykonaný v súlade so zákonom, pretože inú zákonnú možnosť vyšetrovateľ nemal. Neexistoval ani najmenší dôvod vypočúvať ju ako podozrivú, pretože otázka zavinenia nebola dostatočne vyriešená a z hľadiska všeobecného, by bola v rozpore s logickým vnímaním spravodlivosti ako takej, vypočúvať obidvoch účastníkov dopravnej nehody ako podozrivých, ak by napr. obidvaja utrpeli zranenia. Tak isto nie je možné účastníkov dopravnej nehody „preventívne obviniť“ len preto, aby sa v ďalšom mohlo vysloviť, že znalecký posudok vychádzal z výpovedí obvinených a nie svedkov.

Najvyšší súd uzatvára, že vyšetrovateľ postupoval správne a v súlade so zákonom, keď K.S. vypočul 24. januára 2017 v procesnom postavení svedkyne.

Podľa § 145 ods. 1 Trestného poriadku - „Úlohy, ktoré má znalec riešiť z hľadiska svojej odbornosti, sa mu určia spravidla v uznesení o pribratí znalca, a to formou otázok. Treba dbať pritom na to, že znalec nie je oprávnený riešiť právne otázky ani hodnotiť vykonané dôkazy, ani robiť právne závery. Znalcovi treba umožniť, aby sa v potrebnom rozsahu oboznámil s obsahom spisu, najmä s vykonanými dôkazmi. Možno mu tiež dovoliť, aby sa zúčastnil na výsluchu obvineného, svedkov alebo pri vykonávaní iných dôkazov. Na návrh znalca možno tiež vykonať dôkazy, ktoré potrebuje na účely podania posudku. Pri takom dokazovaní má právo byť prítomný a vypočúvaným osobám môže klávať otázky. Znalcovi možno zapožičať spis.“

Ako je vidieť, znalcovi treba umožniť oboznámenie sa so spisom a možno mu zapožičať spis. Znalec sa oboznamuje s dôkazmi na základe spisu, ktorý dostal k dispozícii. Ak na podanie posudku potrebuje dokazovanie doplniť, požiada o vykonanie dôkazov orgán, ktorý ho do konania pribral.

Znalcovi neprislúcha riešiť právne otázky, medzi ktoré nepochybne patrí aj to, či svedecká výpoveď bude v ďalšom konaní použiteľná ako dôkazný prostriedok, alebo nie. Preto najvyšší súd na prvú otázku odpovedá, že znalec môže a zároveň musí vychádzať pri príprave a vypracovaní znaleckého posudku z tých dôkazov, ktoré sú v spise a teda aj z výpovede svedka, ktorá v ďalšom konaní nebude môcť byť použitá ako dôkazný prostriedok na preukazovanie viny obvineného.

K druhej nastolenej otázke najvyšší súd uvádza:

Je nesporné, že funkcia (procesné postavenie) svedka je nezlučiteľná s funkciou (procesným postavením) inej osoby, v tom istom trestnom konaní. Predovšetkým nemôže byť svedkom obvinený a to ani v pomere k iným spoluobvineným - v tom istom konaní. Tak isto svedok nemôže byť znalcom, tlmočníkom, prokurátorom, obhajcom či sudcom - v tom istom konaní. Z uvedeného vyplývajú jasné a zrozumiteľné procesné dôsledky a to najmä, že výpoveď svedka nemôže byť v ďalšom konaní procesne použiteľným dôkazným prostriedkom na preukazovanie viny tej istej osoby, ktorej procesné postavenie sa neskôr zmenilo na obvineného. Je tomu tak preto, lebo svedkom je fyzická osoba rozdielna od obvineného, ktorá bola vyzvaná, aby vypovedala o skutočnostiach dôležitých pre trestné konanie, ktoré vnímala (poznala, pozorovala) svojimi zmyslami. Svedok je nezastupiteľný inou osobou, pretože jeho postavenie je „vytvorené“ situáciou, ktoré pozoroval či vnímal. Obvinený nemôže svedčiť (byť zároveň vypočutý ako svedok) vo svoj prospech, ani neprospech.

Preto ak bola K.S. v predmetnej veci vypočutá najprv ako svedkyňa, jej svedecká výpoveď z 24. januára 2017 nemôže byť v ďalšom konaní prečítaná na hlavnom pojednávaní, a ani s ňou nemôže byť obvinená „konfrontovaná“.

Vykonanie znaleckého posudku na hlavnom pojednávaní je ale obsahovo i materiálne iným procesným úkonom ako vykonanie svedeckej výpovede. Odlišnosť je v tom, že znalec podáva odborné informácie ustálené na základe vedeckej analýzy zistených skutočností. Ak znalec pri tejto analýze vychádzal aj z

pôvodnej svedeckej výpovede, nemožno vysloviť, že znalecký posudok ako celok je nezákonným dôkazným prostriedkom. Nie je neobvyklé, že páchatel' sa pred znalcom prizná k spáchaniu trestnej činnosti, alebo uvedie aj mená iných osôb, ktoré sa na spáchaní trestného činu podieľali, pričom však v trestnom konaní obvinený pri výsluchoch pred vyšetrovateľom trestnú činnosť popiera, resp. nevytvára vôbec. Na priznanie sa obvineného pred znalcom súd nemôže v ďalšom konaní prihliadať. Na druhej strane ale znalec nemôže priznanie sa obvineného pred ním ignorovať a musí toto zohľadniť pri vyslovení odborných záverov.

V každom prípade platí, že krajský súd správne pri rozhodovaní nezobral do úvahy svedeckú výpoveď teraz obvinenej K.S., keď vyslovil: „Je potrebné prvostupňovému súdu vytknúť to, že nesprávne dôvodil tým, že obžalovaná sa na hlavnom pojednávaní najprv obhajovala tým, že poškodený jej spôsobom jazdy dával najavo, že ho môže predchádzať. Takýmto spôsobom vypovedala ale v procesnom postavení svedkyne v štádiu prípravného konania a takáto výpoveď nemôže byť dôkazom svedčiacim v jej neprospech. V tejto súvislosti tak obstála odvolacia námietka obžalovanej“.

Najvyšší súd uzatvára:

- Trestný poriadok nepripúšťa „preventívne“ vznesenie obvinenia napr. len preto, aby znalec vychádzal pri príprave a vypracovaní znaleckého posudku z výpovede obvinenej (ako na to poukazuje dovolateľka v tejto veci),
- K.S. bola vypočutá ako svedkyňa, po začatí trestného stíhania a pred vznesením obvinenia, v súlade so zákonom - iný procesný postup nebol možný a zodpovedal v tom čase stavu vyšetrovania a potrebe ďalšieho odborného posúdenia okolností vzniku dopravnej nehody,
- K.S. vypovedala dobrovoľne, nevyužila právo odprieť výpoveď podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku,
- znalecký posudok bol získaný procesne správnym postupom, pričom znalec pri príprave posudku a jeho vypracovaní vychádzal z dôkazov získaných v súlade so zákonom,
- svedecká výpoveď K.S. bola pri rozhodovaní o jej vine vylúčená zo štruktúry usvedčujúcich dôkazov a preto:

Znalec pri príprave a vypracovaní znaleckého posudku, v štádiu po začatí trestného stíhania a pred vznesením obvinenia má a môže vychádzať zo všetkých dovedy legálne, pri dodržaní zákonom stanoveného postupu, získaných dôkazných prostriedkov a teda aj zo svedeckej výpovede neskôr obvinenej osoby. Neskoršia procesná nespôsobilosť svedeckej výpovede nespôsobuje nezákonnosť znaleckého posudku a nevyklučuje zohľadnenie odborných znaleckých záverov pre rozhodnutie o vine.

S ohľadom na vyššie uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že nebol naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.